

Naslov članka/Article:

Otrok in veter – svetovalna podpora pri spoprijemanju otroka s strahom

The Child and the Wind – Counselling Support in the Child's Facing Fear

Avtor/Author:

Andreja Križan Lipnik

CC licenca

Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav

Šolsko svetovalno delo št. 1/2025, letnik 29

ISSN 1318-8267

Izdal in založil: Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Kraj in leto izdaje: Ljubljana, 2025

Spletna stran revije:

<https://www.zrss.si/strokovne-revije/solsko-svetovalno-delo/>

Otrok in veter – svetovalna podpora pri spoprijemanju otroka s strahom

The Child and the Wind – Counselling Support in the Child's Facing Fear

43

Andreja Križan Lipnik

Vrtec Rogaška Slatina

Izvleček

Svetovalni delavci se pri svetovalnem delu v vrtcu srečujemo z različnimi situacijami, v katere se s svojo svetovalno dejavnostjo vključujemo, da bi pomagali. Ena takšnih je bila v mojem primeru svetovalna podpora dečku J., ki se je močno bal vetra. V soočanje z vsakodnevnimi izzivi, pred katere smo postavljeni svetovalni delavci, kot strokovnjaki vstopamo celostno, z vsem svojim znanjem in izkušnjami. Ob tem nastajajo zgodbe, ki so edinstvene za naš poklic. Svoj pristop pomoči k dečku J. opisujem v obliki zgodbe.

Ključne besede:

predšolski otrok, strah pred vetrom, zgodbe, svetovalno delo

Abstract

Kindergarten counsellors encounter in our counselling work various situations, in which we participate, through counselling, with the purpose of helping. One of such examples was my counselling support for a boy named J. who was very afraid of the wind. Counsellors enter and face everyday challenges as professionals, with all our knowledge and experience. This creates stories that are unique to our profession. My approach to helping J. is described through a story.

Keywords:

preschool child, fear of the wind, stories, counselling work

Vzgojiteljica otrok, starih dve do tri leta, se je soočila s težavo pri dečku J., ki se je v decembru naenkrat začel bati vetra. Ko so bili nekega dne s skupino na prostem, je deček nepričakovano zapadel v paničen (buren, neobvladljiv, kričeč) jok. S pomočnico vzgojiteljice sta po začetnem začudenju in vznemirjenem iskanju vzroka ugotovili, da se boji vetra. Vzgojiteljica je o tem obvestila mamo, ta pa ji je povedala, da so imeli med vikendom nesrečo z napihljivim igralom. Ker se je v naslednjih dneh otrokov jok stopnjeval do paničnega že v garderobi (pri oblačenju in obujanju za odhod na prosto), me je vzgojiteljica prosila za pomoč. V pogovoru z njo sem presodila, da gre najbrž za travmatičen dogodek pri otroku, in

ji svetovala, naj napoti otrokove starše k meni. Svetovala sem ji tudi, da otroka, kolikor je le mogoče, zaščiti pred panično reakcijo na veter. Izpostavlja naj ga le do mere, ko je njegov jok še obvladljiv. Obvesti naj me o vsaki spremembi otrokovega vedenja v zvezi z vetrom, saj bo kazala na uspešnost poteka pristopa k otrokovi težavi, ki ga bomo soustvarjali v svetovalnem odnosu s starši.

Že naslednji dan se je pri meni oglasila otrokova mama. Po uvodnem pogovoru o namenu, pomenu in načinu dela v svetovalnem odnosu sem jo prosila, naj mi podrobno opiše nesrečo z napihljivim igralom. Šlo je za dogodek, v katerem je močan veter prevrnil napihljivo igralo, na katerem sta bila dva otroka, eden od njiju je bil njen sin J. Mama je opisala dramatični dogodek, v katerem je bilo v nevarnosti življenje obeh otrok, saj se je igralo prevesilo proti prepadnemu območju. Odrasli so v naglici in kriče reševali oba otroka. V pripovedi sem bežno zaznala določeno mero ravnodušnosti matere, ki se ni ujemala z dramatičnostjo vsebine.

Predlagala sem ji, naj še ta dan doma skupaj z otrokom izdelava improvizirano maketo napihljivega igrala in okoliških poslopij ter vanjo doda osebe, ki so bile v bližini. Z otrokom, ki naj ga vključi glede na njegovo zanimanje, naj obnovi dogajanje na dan nesreče. Naslednji dan naj se z maketo oglasita oba k meni.

Mama in deček sta zjutraj prinesla veliko maketo v otroški kotiček svetovalne delavke. Deček se je v pisarni takoj zaigral s predmeti, namenjenimi otrokom, mama pa mi je predstavila maketo. Medtem ko se je deček igral, sva z mamo ob maketi znova obnovili nesrečni dogodek. Tokrat sem v pripovedi sodelovala tudi sama, in sicer sem s čustvenimi poudarki v glasu po materini osnovni pripovedi opisala igro otrok, veter, nagibanje igrala, vznemirjenje odraslih, reševanje otrok in umirjanje po uspešnem reševanju. Nato sem pokazala še zanimanje za refleksijo dogodka, ko so odrasli ugotavljali, da je bilo igralo na enem mestu slabo pripeto v podlago. V pripoved sem vnašala podatke, ki mi jih je sproti dodajala mama.

Ta je tekom skupnega obnavljanja zgodbe nekoliko zmedeno ozavestila, da se dela dogodka sploh ne spomni, in se čudila, kako to, da je pozabila, kaj se je dogajalo v času, ko so otroka potegnili iz igrala, do časa, ko se spomni, da je z otrokom v naročju jokala (celo

uro) na varnem v hiši prijateljev, pri katerih je potekala zabava.

Mami sem razložila, kako deluje na človeka travmatičen dogodek in zakaj je pomembno, da ga ozavestimo in čustveno predelamo. Povedala sem ji, da bo s predelavo zgodbe ob otroku in skupaj z njim (glede na njegovo zanimanje) pomagala njemu in sebi. Z otrokom, ki se je v času najinega pogovora umirjeno igral in občasno pogledoval k nama, je odšla domov.

Čez tri dni sta ponovno prišla k meni. Tokrat je ob maketi precej bolj doživeto obnovila dogodek. Deček se tokrat ni igral, ampak je pripoved spremljal z zanimanjem ter na maketi mami sproti kazal, kje se je kaj dogajalo. Kocko, ki je simbolizirala otroka – njega na igralu, je v kontekstu materine zgodbe prestavljal po maketi. Mama je povedala, da se je sčasoma spomnila nekaterih podrobnosti, ki jih prvič sploh ni ozavestila. Po srečanju sem ji svetovala, naj občasno še obnovi zgodbo ob otroku oz. z njim.

Po naslednjih treh dneh me je vzgojiteljica obvestila o očitni spremembi v otrokovem vedenju. Deček je brez joka odhajal na prosto. Ko je zunaj očitno zapihal veter, je pritekkel k vzgojiteljici, ta mu je samo povedala, da piha veter in da je vse v redu, pa se je šel nazaj igrat. To je bila otrokova očitna sprememba v vedenju ob vetru, ki bi se pred dnevi najverjetneje nadaljevala v stopnjevanje joka do neobvladljivega in zahtevala umik otroka v igralnico.

Na naslednjem sestanku z mamo (po nekaj dneh) sva opredelili napredek pri otroku in v pristop doma vključili igro opazovanja, kako se veter igra z nogavicami na vrvi na balkonu.

Po tem sestanku je otrokova posebnost izzvenela in deček je dobro prenesel tudi dva izrazito vetrovna dneva. V tem času je doma sicer zajokal in poiskal bližino odraslih, a se je ob njih tudi takoj pomiril. Ker so tudi v oddelku zaznali očitno izboljšanje, smo zaključili svetovalni odnos. Ob koncu sodelovanja je mama sporočila, da je ob našem sodelovanju tudi sama zmanjšala svoj strah pred vetrom. Izrazila je začudenje, kako lahko posamezne izseke travmatičnega dogodka preprosto pozabiš in se jih ob ustreznem pristopu počasi ponovno spomniš. S tem pa izgubijo čustveni naboj, ki ti lahko sicer prinaša veliko nevšečnosti.

Samorefleksija svetovalne delavke

Ko se svetovalni delavec znajdeš pred izzivom, za katerega presodiš, da ga lahko obvladaš, vstopaš v situacijo celostno, z vsem svojim znanjem in izkušnjami, ki si jih iz leta v leto svojega življenja nadgrajeval. Tako sem v primeru dečka J. takoj ob soočenju z njegovo posebnostjo v notranji predstavi že »videla« možne različne poti spoprijemanja z njegovim strahom. Pri teh poteh sem si postavila predvsem dva pomembna cilja, ki si ju na splošno postavljamo pri delu s predšolskimi otroki:

- zavarovati otroka pred situacijami, ki pri njem sprožijo buren neutolažljiv jok, saj nam z njim sporoča, da takšnih situacij še ne obvladuje;
- v za otroka čustveno varnem okolju spoznati izvor njegovega strahu in otroka postopoma previdno soočati z dejavniki, ki sprožajo strah, tako da sledimo njegovemu ritmu postopnega obvladovanja. Tak način postopnega soočanja z ogrožajočimi situacijami v vrtcih dobro poznamo npr. iz vsakoletnega uvajanja novincev.

V mirnem in čustveno varnem okolju (ki ga je zagotavljal igralni kotiček ob prisotnosti matere) sva otroka najprej pustili, da se je zaigral, sami pa sva spregovorili o stresnem dogodku. Nato sem spodbudila začetno posredno soočanje otroka z dogodkom ob dejavnosti, prilagojeni njemu (pripovedovanje zgodbe). Za doseganje čustveno angažiranega pripovedovanja, ki otroke pritegne k poslušanju zgodbe, sem s svojo s čustveno

angažiranostjo dopolnila materino pripoved. Ker je otrok ostal umirjen, sem v nadaljevanju spodbudila preigravanje travmatičnega dogodka skozi izbrano igro. Otrok je igro sprejel angažirano in z dobrim čustvenim obvladovanjem.

Sprotno spremljanje otrokovega vedenja v oddelku in doma ob soočanju z vetrom je kmalu pokazalo želene spremembe v njegovem spoprijemanju. Na podlagi tega sem sodila, da je izbrana pot učinkovita, saj doprinaša k zmožnosti otrokovega obvladovanja zanj stresne situacije – vetra.

Dodatek, v katerem naj otrok opazuje igro vetra z nogavicami, sem za konec izbrala zato, da otroku preko nje sporočimo še, da se tudi veter rad igra in da je pri trjenost predmeta tista, ki vetru onemogoča, da bi povzročil škodo. Tako sem poskrbela, da smo otroku čim bolj razumljivo sporočili, da nagajivosti vetra nismo prepuščeni na milost in nemilost.

Mimogrede sem imela priložnost opazovati, kako je izbrani pristop krepil tudi mamo v spoprijemanju s travmatično situacijo in otrokovim vedenjem ob strahu pred vetrom.

Pristop, ki ga kot strokovnjak izbereš v določeni situaciji, je povezan z nekaterimi specifičnimi znanji, ki kot celota ustvarjajo tvojo individualno strokovno filozofijo. Ko razmišljam o svojem pristopu k otroku J., lahko izluščim nekatere vire, ki so k moji strokovni filozofiji doprinesli in mi pomagali postaviti neke vrste referenčni okvir mojega pristopa. Literatura, ki je na ta način najbolj povezana z mojim delovanjem v zgornji zgodbi, je navedena v nadaljevanju. ■

Viri in literatura

Bahovec Dolar, E., idr. (2019). Kurikulum za vrtce: predšolska vzgoja v vrtcih. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport; Zavod RS za šolstvo.

Križan Lipnik, A., Černetič, M., Valenčak, K., Bizjak, P., Flego, J., Križe, K., Martini, N., Ošlak, M., Vilčnik, D., Vučak, M., in Živec, S. (2019). Za srečo v družini: odkrivamo vire za učinkovitejšo vzgojo in uspešnejši razvoj otrok. Ajda, IBO Gomboc.

Markham, U. (1999). Travme iz otroštva: kako prepoznamo in odpravimo boleče spomine. Mladinska knjiga.

Miller, K. (2000). Otrok v stiski: priročnik za vzgojitelje, učitelje, strokovnjake in starše, ki se srečujejo z otroki, ki doživljajo stiske, krize in stres. Educy.

Praper, P. (1992). Tako majhen, pa že nervozen!?: predsodki in resnice o nevrozi pri otroku. Educa.

Soršak, S. (2013). Hipnoterapija v svetovalnem delu. Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše.